

Katedra sociální a kulturní antropologie
Filosofická fakulta, Univerzita Pardubice
POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

TÉMA: DOMÁCÍ PÉČE O SENIORY PERSPEKTIVOU AKTÉRŮ

AUTOR: Bc. KOLÁŘ Karel

VEDOUCÍ DP: PhDr. Adam Horálek, Ph.D.

Předložená diplomová práce studenta Karla Koláře se věnuje velmi aktuálnímu a důležitému tématu. S rapidním stárnutím společnosti vyplývají na povrch mnohé otázky – jak ekonomicky takto stárnoucí společnost zajistit, jak institucionálně zajistit důstojné stáří, ale také jak alternativně řešit mimo-institucionální péči o ty seniory, kteří ji již potřebují. Mnoho studií se věnuje jak samotnému problému stárnutí, tak i alternativním metodám péče o seniory. Domácí péče není ničím tak alternativním či inovativním, naopak se v mnohém jedná o návrat k tradiční roli rodiny a mezigenerační pomoci. Na druhou stranu pravidla moderní společnosti vytvářejí nové tlaky či požadavky na takovou péči. Předložená práce se zabývá právě tím, jak jednotliví aktéři, kteří vstupují do domácí péče o seniory, vnímají aktuální situaci, systémovou podporu či naopak překážky. Je tedy jednoznačně přínosné taková témata studovat a práci po stránce volby tématu jednoznačně kvitovat.

V první kapitole se autor věnuje metodologii a definuje svou práci jako case study. Pracuje primárně se třemi základními metodami – rozhovory, pozorováním a terénním deníkem, neboť sám je jedním ze zkoumaných aktérů. V druhé kapitole se věnuje obecným teoretickým konceptům stárnutí od demografie přes gerontologii až po antropologii stárnutí. Věnuje se vhodně konceptu aging in place, tedy ústřednímu tématu současného výzkumu i politik, které v sobě zahrnuje neoddělitelně právě domácí péči. Velmi oceňuji fakt, že autor zde rozebírá také velmi citlivá, choulostivá a eticky senzitivní témata jako jsou sdílená bolest, důstojnost či autonomie. Třetí kapitola je samotnou výzkumnou částí, kde autor představuje své výsledky z terénu. Celkově zde pracuje se sedmi aktéry, nicméně osmým aktérem, jak je patrné z textu, je autor sám.

Práce přináší velmi podrobný a perspektivní pohled na danou problematiku. Informace jsou velmi intenzivně proloženy citacemi z rozhovorů či deníku. Na druhou stranu ale práci chybí hlubší myšlenka a větší zaměření na výzkumné otázky. Když čtu závěr, jako by žádné výzkumné otázky autor neměl. Podobný pocit se mi dostavuje i při čtení jednotlivých kapitol o aktérech domácí péče. Teprve v diskusi se trochu blíže dozvídám, k čemu to vše je. Tento fakt naopak činí jinak kvalitní práci poněkud fádni, amorfni, dokonce bych řekl bez jednoznačného cíle. Samozřejmě se jedná o case study, která má přinést pohled, nikoliv být reprezentativním příkladem toho, jak by se měla domácí péče o seniora realizovat. Na druhou by ale obecnější závěry, zhodnocení či doporučení byly velmi inspirativní. Stejně tak bych ocenil větší zaměření na zahraniční antropologickou literaturu namísto gerontologické

literatury české provenience. Naopak se mi velmi líbí příloha s ukázkami z každodennosti. Myslím, že zvolené fotografie, obzvláště 4 poslední, samy o sobě vypovídají a dokreslují situaci více než desítky stran textu. Jejich doplnění o úryvky z deníku jsou jednoduché, jednoznačné, ale přitom nevtrávé.

Po formální stránce je práce velmi zdařilá, nemám větších výhrad. Autor pracoval na výzkumu i samotné diplomové práci svědomitě, řádně konzultoval a je patrné, že celému projektu věnoval hodně času. Na druhou stranu je nutno dodat, že práce stále není interpretačně dostatečně antropologická, i když je zřejmé, že autor se tomu snaží co nejvíce přiblížit.

Práci doporučuji i přes výše uvedené nedostatky k obhajobě a navrhuji známku A.

V Praze dne 14. 1. 2022

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.